

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezlszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Vereségek.

Alig találhatnánk enyhébb kifejezést azon állapotokra, a melyek lépten-nyomon sujtólag hatnak közviszonyainkra.

Vereséget szenvedtünk, a midőn a katonaságot elvonták városunkból, és ezzel az egyetlen tényezőt vitték el, a mely városunknak jutott azok közül, a melyekért a nagyobb városok ma versengenek, és a melyek a fejlődés, az élénk forgalom hathatós tényezőinek bizonyultak.

Azóta gyors egymásutánban kövölték a lapok, hogy az egyik városban dohánygyárat, a másikban a kormány támogatása mellett másfajta nagy gyárat alapítottak, hogy ez által a város fellendülését idézzék elő, míg városunk egy szerény kis agyagipar iskoláért versengett Miskolczczal és e versenyben újra vereséget szenvedett.

Vereség! vereség! és újra csak vereség! A polgárság pedig mindezt hideg szemmel nézi, és nem tartja szükségesnek egy erélyes actióval közbélni, mert hiszen van a fazékban még husleves és töltött káposzta, a kinek pedig nincs, az egyik rántott levest.

Ebben öszpontosul városunkban a magasabb politika elveinek quintessentiája.

Csakugyan elég erős essentia, hogy élet helyett, ha nem is halál, de a haldoklás legyen osztályrészünk.

A esődök ugys rémségesen szaporodnak és félős, hogy még nagyobb krízisek fogják megváznai gazdasági helyzetünket.

Ilyen állapotok között vesszük a hirt, hogy a kormány újabb actióval a felvidék ezukortermelesének és a nép anyagi fejlődésének előmozdítására egy ezukorgyárat akar alapítani egyik felvidéki városban és ugyanekkor vesszük a hirt egy újabb dohánygyár felállításáról.

Persze a jelentkezők között ott van elsőnek Miskolcz. Mert neki már sok jutott, ergo szük-

sége van még többre, Rimaszombat pedig a két versenyző fél Losoncz és Miskolcz között a pad alá fog jutni, és ott elmélkedhetik a felett, hogy a mai világban nem elég a vaskalap és csutora, a felvert haluska, töltött káposzta és fél liter bor, hanem szükség van komoly intézményekre, a melyek a város fejlődésének új alapokat adnak és az elkorhad, megromlott alapokat felfrissítik.

Egy erősebb áramlatra van szükség, a mely árként söpri el azokat a gátakat, a melyek teljesen korhadtak, de azért még mindig útjában állanak álerkölesök leple alatt a modern haladásnak.

Ha a helyzet megtisztult, akkor aztán lehet reményünk arra, hogy önmaguktól fognak felszínre vergődni a tetterős elemek, a melyek a várostól elfekvő első vasúti bakterháznál tovább tudnak ellátni, önmaguktól fognak érvényesülni a mozgalmak, a melyek erejükkel sikerrel fognak más városokkal versenyre kelni.

Ha a bor nem indul forrásnak, abból jó bor nem lehet, ha a társadalomban az erők nem folytatódnak olyan küzdelemt, a mely mint egy egészséges forrongás a köz érdekében a törekvések helyes irányát hozza meg gyümölcsül, addig egy újabb korszakról nem beszélhetünk.

Szent igaz az, hogy az ország ügyei csak úgy virágozhatnak, ha egészséges ellenpártok egészséges küzdelemből nőnek ki az alkotó eszmék! Vajjon hogy van az, hogy minálunk a városházán, a képviselőtestületbe nem vonult be egy erőteljes ellenzék, a mely kiméletlen harcával ösztökélné a többséget munkára?! Honnan van ez?! Honnan van az, hogy ellenkezőleg, még egy egészséges gondolat önálló megpendítése is már idegességet szül, és úgy tekintetik, mint olyan törekvés, a mely az intező körök ellen irányul?

Honnan van az, hogy ekként teljesen egy

Az egysz. kotta neve is, a mint látjuk, azt mutatja, hogy az tulajdonképen nem is új, hanem csak a jelenlegi komplikált kottának az egyszerűsítéséből áll s ezért új tanulást sem igényel olyannak, a ki a régi kottát már ismeri. Elsajátításához pedig néhány zenei darabnak az eljátszása is elegendő, mely kedvező körülmény jelenléteken befolyással leend mihamarabb és szélesebb körben való elterjedhetésére.

Nézzük már most a jelenlegi kotta hátrányait, melyek kívánatosá tették és maguk után vonták az újítást, illetve az egyszerűsítést.

1. Az előjegyzések — melyek 7 kereszt vagy 7 bé-ig terjedhetnek — a daraboknál elejétől fogva végig mindig a maguk megfelelő kottájukra nézve emlékezetben tartandók. Nézzük csak ezt közelebbről: egy keresztnek az előjegyzésénél a zongora 7 oktávja szerint, a fis hang a vonalrendszerben is 7 különböző helyen és különböző vonalközökben fordul elő, már ez magában véve is megerőltető kezdő játékosra; két kereszt előjegyzésénél tehát már megkezdődik, — hét kereszt előjegyzésénél pedig épenséggel 49-re rug ezen helyzeteknek száma; a bé-s hangnemeknél hasonlóképen ugyanannyira, más szóval: 7 kereszt vagy 7 bé előjegyzésénél, elejétől végig állandóan 49—49 kottára kell a figyelmet ébren tartani. Avagy nem nehéz és fáradszó-e ez? vagy nem mondhatjuk-e ezt inkább kinlódásnak mint játéknak? A mihez pedig még hozzájárul az útemekben rendetlenül szétszórvva előforduló: kereszt, kettős kereszt, bé, kettős bé, felváltó jeleknek az alkalmazása, melyek szintén minden egyes kottának a hangját megválogztatják. Tegyük kísérletet s játszunk el az eddigi kottairásban írt 7. 8. 13. és 14-ik sz. példát.

2. Az összekötő vagy hosszabbító iv által megnyújtott kottákat a játszás alkalmával látni szabad, de játszani nem, illetve csak az első (11. 12.) az összekötés következtében azokat csak egy kottának szabad tekintetünk s tulajdonképen még is több kiirt kottának az összevonásából állnak.

3. A kották és pausák sokféle alakjai (6. 10. 11.), valamint ezeknek hosszabbító pontjai (5. 12.), mik által azok értéke is felével megnövekszik, szintén nemesak zür-zavarossá teszik a darabokat, hanem meglehetősen nehezítik a játékot is, ugyanannyira, hogy igen sok játszó

klikk-rendszer hálóiba kerültünk bele? Honnan van az, hogy az álszenteskedők, a fariseusok az egészséges együttműködés jelszavával az *öszhangot* oly nagyon is hangoztatják, hogy ezzel egyenesen ki akarnak zárni minden ellenzéki szellemet a társadalmi téren, a városházán! A tulságos összhang semmi más, mint a klikk-uralom leplezett kormányzati formája, a mely fél, retteg minden önálló fejtől és gondolkozástól.

Ez a kerékkötő, és ettől kell első sorban szabadulni, aztán tehetünk további lépéseket is, hogy a vereségek útjáról a győzelmek, sikerek útjára térhessünk.

A gyümölcsfák és virágok ápolásának előmozdítása.

A gyümölesészet újabb időben hazánkban is nagy lendületet nyert. Síkon és hegyes vidéken, különösen mióta a filloxera a szőlőket egyre pusztítja, a kormány és iskola a gyümölesészetet felkarolták, azóta hova-tovább terjed a gyümölesészet messzire kiható gazdasági jelentősége országunkban is. A különféle értéketitése, aszalása, borkészítésre való használata, friss állapotban a piacra való hozatala, a külföldre való szállítása stb. oly mozzanatok, melyeket már minden kormány fontos gazdasági tényezőnek kell, hogy tekintse.

A gyümöleskertek létesítése, a községekben füres helyeknek, az utak és vaspályák széleinek gyümölesfákkal való beültetése, ha nem is mindenütt, de már sok helyen megtörtént és örvendetes tudomásvételünkre szolgál az, hogy e tekintetben fokozatos haladás napról-napra észlelhető. A kormány és társulatok jutalomdíjak kifizése által kívánják a dolgot előmozdítani, az első már szoros kötelességének is ismeri az ország egyes vidékein levő kopár és kimosott helyeket befásítani, mely ezéla ingyen is juttat eseméketet községeknek és egyeseknek is.

E sorokban szeretném különösen az iskola, illetve a tanítók figyelmét egy körülményre felhívni, melynek paedagogiai jelentősége lévén az ifjú nemzedékre és tagadhatlan messze kiható erkölcsi hatása a kedélyképzésre is.

Akik ugyanis a tanulók természetes hajlamait szorosán megfigyelték, tapasztalhatták azt, hogy a figyermek sokkal nagyobb vonalozommal viseltetnek a ter-

a legtöbb darabot, mely egy kissé tarkát, illetve feketét mutat (5. 6. 7. 8. 11. 13. 14.), átjászatlanul hagyja s a mi egyszersmind szülőoka annak is, hogy a zenészek legnagyobb %-ának a legegyszerűbb hangnemekben írt, a legkönynyebb és legsilányabb darabokkal is be kell érniök, mi által még a zenei érzés fejlesztésében és zenei ízlés nemesítésében is akadályozva lesznek.

Ezen felemlített akadályok és nehézségek, melyekkel pedig jelenleg mindnyajunknak, kik zenével foglalkozunk, meg kell küzdenünk, ezek a kotta egyszerűsítésével egy csapásra mind elenyésznek, minek természetes következménye az, hogy a zene elméleti részének, illetve a kottaismeretnek az elsajátítása nem vesz igénybe többé 3—4 évet, hanem a mint már jeleztem, egy *egyetlen* órárt csak; a többi tisztán a technika kiképzésére szorítokzik.

Nagyon természetesnek tartjuk, ha valami újat csak később, a kornak haladásával és annak fejlődésével deritenek ki és találak fel, azonban azon méltan csudálkozhatunk, hogy ha a legegyszerűbb és a legtermészetesebb dologra az emberek még csak a 20-ik században jönnek rá. Pedig így áll a dolog az egysz. kottairással, mely nem alapszik egyében mint azon, (a zongorát véve alapul) hogy a fehér billentyűnek *fehér* kottát írunk, a fekete billentyűnek pedig *feketét* (1). Ez az egysz. kotta alapja, mely annyira egyszerű, hogy ahhoz külön tanulmány nem is szükséges. A kotta ilyenén megkülönböztetése folytán feleslegessé váltak a kereszték, bé-k, felváltó-k, valamint a 7 kereszt- és 7 bé-ig terjedhető előjegyzések is, miután így minden hang rögtön felismerhető és világosan van feltüntetve és megjelölve. (1. a. b. c.) Minden darab ennek következtében látszólag C-dur hangnemben írva tűnik fel. A kereszties hangnemeknek a bé-s hangnemekről s ezeknek viszont azoktól való megkülönböztetethetése, szükségessé tették a kottának kétféle fekvésben való írását, t. i. a kereszties hangnemenél jobbra *feléle* (1. a.), a bé-s hangnemenél pedig jobbra *lefelé* dülő írását (1. b.) mely írásmód megkülönbözteti a kétféle hangnemet egymástól, s így nem lehet pl. a giszt a gesz-szel, s más, ilyen hason hangokat egymással eleserélni.

Az egysz. kotta — mely alakra nézve csak egyféle, megfelel a jelenlegi egész kotta alakjának, csak hogy

TÁRCSA.

Az egyszerűsített kottairás.

Ismerteti: KAPI GYULA.

A zenét minden ember szereti és pedig azért, mert vidámit, nemesit, szomorúságban és bánatban szórakoztat és megnyugtat. Nincs család, sem gyermek, sem felnőtt, ki a zenét örömmel ne művelné, azt játszani vagy hallgatni; dacára ezen a zene iránti nagy érdeklődés- és szeretetnek, általában véve a zenei tudás mégis igen gyenge fokon áll nálunk. Miután pedig a zeneelmélet, illetve a kottaismeret elsajátítása is nehéz és időrabló, annakokáért zenei kívánalmunk is sok tekintetben kielégítetlen marad. Egy olyan kottairás azonban, mely a kottaolvasást tetemesen megkönnyíti, a kottaismeretnek *egy egyetlen órában* való elsajátítását biztosítja, a zenei érzést és értelmet egy könnyed akaratlannul is megfigyelő előadási módszerrel előmozdítja, arra mondhatjuk, hogy az általában ugy a zenére, mint mindenki másra nézve csak hasznos lehet.

A zenei világot legújabbban oly meglepetésben részesítette Wagner János bécsi zenetanár genialis találománya által, a minőben a kottának már századok óta egyforma, nehézkes megállapodottsága után itélve, alig részesülhettünk volna. Ez a *kotta egyszerűsítése*. (A melléklet feltüntet példákat mind a kétféle kottairásban).

Kottaismeret nélkül nincs értelmes műzene, e nélkül csak naturalistákat nevelünk. Sőt még a kottából játszókna is a legnagyobb része olyan, kik a komoly és klasszikus zenét csak hirtől ismerik, mi több, nem is óhajtják azt megismerni, a mi bizonyára csak a hiányos és a ferde zenei nevelés folyamánya lehet. Pedig ép ennek a klasszikus zenének fenséges és remek darabjait megismerni, elsajátítani, értelmüket felfogni és értéküket megbecsülni tudni, ez volna a zene *tulajdonképeni célja*. Ezt azonban mai nap is még mindig csak kevesen érik el és pedig azért, mert maga a kottaismeret is már — nem tekintve a fáradszó technikai gyakorlatot — oly szellemi képességet igényel, a minővel csak kiváltságosak, a kik különös zenei tehetséggel megáldva vannak, — rendelkeznek s dieskedhetnek.

mészét élő lényei, pl. bárány, kutya, macska, madár stb., a leányok pedig a virágok iránt, mint a esecse-beese tarka, drága játékszerekhez.

A fészék-kiszedés, itt-ott állatkinzás, eleintén nem annyira rosszakaratból, mint inkább tudatlanságból történik, az élőlény birtokának bánásmódjának tudatlansága tesz annyi áldozatot az állatok sorában. Itt az iskolának nagy hatásköre és feladata lévén, a tanító erre való alkalmat meg is ragadja és felvilágosító oktatásával nem mulasztja el a tanítványokat a helyes utra terelni. Más kérdés a gyümölcsfák és virágok iránti szeretet és ennek előmozdítása.

Faiskolák, veteményes kertek az iskolával összekötte, léteznek jóformán minden rendes községben. Ezeknek kezelői tanítványaik az általuk oltott fűcskák és ültetett virágok kiosztásával — hogy a gyümölcsészet és virágok iránti kedvet élesszék — nyívs megörvendeztetik. De az ajándékozott gyümölcsfák és virágok további tenyésztesével és ápolásával sokat nem gondolhatnak, mert idejüket más foglalkozás veszi igénybe. Már pedig a fák és virágok további fejlődése, ápolása és szaporítása igen lényeges dolog s erre szeretném felhívni a hivatottak figyelmét.

Tehát most tavaszszal — de ősszel is lehet — osszunk fiutanítványaink között gyümölcsfákat, a leányoknak pedig eserepvirágokat, azoknak gondozására tűzzünk ki jutalmakat. A jutalom álljon pénzből, ahol tehetik, ahol pedig szegény a község, társulatok és egyetek nem támogatják az iskolát, állhat fűcskából és virágokból is. Ezeket a jutalmakat még az erdei fák gondozására is szeretném kiterjeszteni.

Ennek a paedagogiai jelentősége az, hogy a gyermek megbarátkozik a természet élő tárgyaival, kiméli tanulja a fákat, virágokat stb., kedélye nemesből általa, sok esínytől elvonatik és mintegy együtt érezni tanul az élő természettel. Emelteni sem kell, hogy az aethetikai érzet is fejlődik az által, gyönyört, szellemi élvezetet nyújt a vele fáradozóknak és hatását a környezetre sem téveszti el. Mily gyönyört látvány pl. telen a kala hófehér virága, az agave mexicana gyönyörű zöld színe, a mirthus sötét-zöld levelei stb.

A virágok és gyümölcsfák tenyészteséhez és szaporításához nem kívántatik nagy töké: mindenki, még a szegény ember is szerezhet magának egy kis magot, dugványokat stb. A magkereskedők pedig saját érdekében hálás tettet követnének el, ha a tanító rendelkezésére bocsátanának bizonyos mennyiségű magot a tanítványok között ingyen kiosztás céljából. A tanító pedig a virágok bánásmódjával megismerteti tanítványait és az által a virágok iránti szeretetet mozdítja elő, kunyhó és palota, szegény és gazdag közt. A gyermek virágszerete a környezetre is átmehet, ez különösen az alsó rétegi emberekre nézve kedélyképzés gyanánt hat, mert nemesíti a szívet, a természet tárgyain örömet idéz elő; nem is gondolhatunk oly egyént, kire a virágok szépsége jó hatással ne volna, még a durva kedélyre is.

A veteményes kertnek gondozásának mintegy kiegészítésül lehet a virágművelést a leányokkal megkedveltetni, mi ugys természetöknek megfelel. De mi itt különösen a eserepekben való ápolást tartjuk szemünk előtt és ezekre kívánok a jutalomdíjak kifizését szánni. A nagy városokban a gyümölcs tenyésztesének terjesztése némi akadályokba ütközik, de a eserepvirágok ápolása mindenütt lehetséges: rezeda, fukszia, belargonja, kala, agave, mirthus, a különféle kaktusz stb magja és dugványai könnyen megszerzethetők a szegényre nézve is.

Ennek létesítéséből következményképen folyik az, hogy fűcsk közt nem pusztulna el annyi sok erdei és gyümölcsfa a népek vandalizmus érzelméi folytán, mint az tényleg még mai nap is történik minden természetbarát nagy bősúságára; a gyümölcslopással is alább hagyna a nép és nem vétene annyira a hetedik parancsolat s az enyém is tied fogalma ellen.

A tanuló ifjúság pedig élénk érzéssel bírna a fák iránt; a madaraknak a kalitkában való tartásáról felhagyna, gyönyört, élvezetet a gyümölcs- és erdei fáknak, az előbbinek gyümölcsében, a természet élő lényének a

szabadban való mozgásában és a madarak énekében keresné és találja.

E tekintetben nem is kell sok külföldi nemzetekre hivatkozni. Svajcznak Neuenburg kantonjában, mely kopár, kietlen, zord, de annal iparosabb más kantonjánál, találjuk a hegyes falvak és városok minden szegény és gazdag lakónál a virágművelést eserepekben, gyönyört a virágokban.

Darmstadt 1878-ban a munkások közt kiosztott ingyen virágokat és a legjobban gondozottakat jutalomdíjakkal tüntette ki 1889-ében a bonni kertművelőegylet bevezette az iskolás gyermekek által a virágművelést különféle családokba. Erfurtban, a hol ezen intézmény már évek hosszu során át virágzik, az 1895. évben 3000 eserepvirágot tenyésztettek a tanítványok. Ezek közül 81 fű és 93 leánytanuló nyert jutalmat mindenféle hasznos tárgyak alakjában 120 márká értékben.

Ime az iskolának még szép hatásköre van a tanulókkal a fák és virágok ápolását jutalomdíjak kifizése által előmozdítani. *Wiesinger Károly.*

Közigazdaság.

Termeszszünk több zabot.

Kezünkbe véve a statisztikai évkönyveket, zabtermelésünket illetőleg, nem egy meglepő adatot fogunk azokból kiolvashatni. Feltűnő mindenekelőtt az, hogy zabkivitelünk apadóban, behozatalunk ellenben emelkedőben van: míg ugyanis 1882-ben 73000 métermázsza behozattal szemben 934 ezer métermázsát vittünk ki, vagyis a kiviteli többlet 861 ezer métermázsát tett ki, addig 1894-ben 192 ezer métermázsát hoztunk be, 837 ezer métermázsza kivittel szemben s így a kiviteli többlet már csak 645 ezer métermázsát tett ki, vagyis a 12 év alatt több mint 200 ezer métermázsza apadást mutat a behozatal és kivitel közötti különbözést.

E körülménynek oka első sorban abban található fel, hogy a beltöld ez iránybani szükséglete is léteyésztesünk emelkedésével, az állatok intenzivebb táplálásával folytonosan fokozódik, de másrészt kétségtelen az is, hogy a zabbal bevetett terület apadóban van, bár a termésátlagok fokozódnak. Míg ugyanis 1878-ban 1.154.726 hektár volt zabbal bevetve, addig 1894-ben csak 985.773 hektár, a mely idő alatt azonban a hektáronkénti átlag termés 1836 hektoliterrel 25.23 hektoliterre emelkedett, s így dacára annak, hogy a bevetett, illetve learatott terület apadt, az ország összes termése több mint három millió hektoliterrel szaporodott.

Az átlag terméseket véve tekintetbe, a mai magasnak mondható buza árak mellett is, a zab nem kevésbé jövedelmező a buzánál, mert holdankinti átlag termése nagyobb a buzánál, mert az még jóval nagyobb lenne, ha nem a legrosszabb földeket jelölnek ki a zabtermelésre. A statisztika is mutatja, hogy pl. Árvamegyébe a learatott területnek 57.49% zab; következnek sorban utánna Sáros, Szepes, Máramaros, Beszterce-naszód, szóval a legszegényebb talaju megyék; de ettől eltekintve is tudavaleó dolog, hogy a magyar gazda többnyire sovány, trágyázatlan avagy egyáltalán trágyázatlan területeken termeszt zabot, s innét van, hogy a nyugati intenzivebben, jobban művelt talajokkal bíró államokban a zabtermés átlaga sokkal nagyobb, mint nálunk, oly annyira, hogy adataik bennünket egészen meglepnek. Így pl. Németalföldön terem hektáronként 1 kat hold 0.575 hektár átlag 39. Belgiumban 35.76. Angolországban 34.52, Dániában 27.09, Németországban 25.37. Franciaországban 22.62. Amerikai Egyes. Államok 22.31. Magyarországon 20.01 hektoliter 10 évi átlagban. Látható tehát ezen kimutatásból, hogy Belgiumban csaknem kétszer akkora a zab átlagos termése mint nálunk, a miből tehát az következik, hogy nemesek a zabtermelésre szánt területet kellene nagyobbítaniuk de módunkban volna a termés átlagokat is igen jelentékenyen fokozni, ha a trágyázással visszaadnók mindazt talajunknak, a mit attól elvontunk.

$\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{6}{4}$ stb) a 4-ed kották a fő- és melléktaktus vonalaira esnek (2.) a 8-ad kottákból már mindegyik melléktaktus közepére is jut egy-egy kotta, tehát kettő mindegyik részére, a 16-ed kottákból pedig 4—4 kotta jut egy egy mellékütemre (3.) E szerint a 32-ed vagy 64-ed kottából 8, illetve 16 kotta jut egy mellékütemre, hogy ez zavaró ne legyen, a mellékütemek ismét felosztatnak alrészekre kisebb vonalakkal (4. 11.) mi által a számítás is könnyebb lesz. A 8-dos felosztásnál (melyek $\frac{3}{8}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{8}{8}$ stb.) pedig a 8-ad kották esnek a fő- és melléktaktus vonalaira, a 16-ed kottákból kettő, a 32-edből pedig 4 jut mindenik mellékütemre. Az eltevésztés e szerint lehetetlen, mert önkénytelenül is a hosszabb vonalközbe irt 8-ad kottát hosszabb időközben fogjuk játszani, mint a rövidebb vonalközbe irt s rövidebb időköznek megfelelő 16-ed kottát (3.). Mindamelllett az egyszerűsített kotta az eddignél szűkebb térre is szorítkozik, mután a kottákat összekötő keresztvonalak (3. 4. 10. 11. 13.) valamint a kereszttek és bé k is mid elmaradnak (7. 8. 13. 14.).

A szókalmok feltüntetése alkalmával az egysz. kották szárt is kapnak, a felső szólam felfelé, az alsó szólam lefelé álló rövid és vastag szár, (1. e.), a középső szólam pedig (a mi eddig pedig nem is volt lehetséges) szár nélkül marad (5. 6.). Ezen példák a régi írásban bizonyára nem oly egyszerűek és tiszták, mint a szemben levő egyszerű kottával irt ugyanazon példák.

A midőn a hangok nyújtását — egy vagy több taktuson át — különösen ki kell emelni, a távolközök ki lesznek pontozva, akár vonalrendszerre, akár nem arra esnek. (11. 14.).

Egy és ugyanazon időben játszandó kották pontosan egymás alá íratnak. Az írás e tekintetben szintén tökéletesebb leend, mert kis (secund) közöknél a kották apróbb kottákkal ugyan, de mégis egymás alá íratnak, nem pedig úgy mint eddig, mindig helytelenül, egymás mellé (6. 7. 11.), mert azok egymással, nem pedig egymás után hangzanak.

Ha valamely szólam pl. a violin sorból átmegey a basszus sorba vagy megfordítva, azon esetben a szólam alatt vagy felett kis függőleges vonalka alkalmaztatik (14.).

Az előadásra nézve a technikai gyakorlaton kívül a játék *szellemi értelmét* is kíván. A jelenlegi kotta da-

Ezt elrendő, nem volna megengedhető, hogy mely talaj csak minden 6—8 évben trágyáztassék, hanem minden esetre harmad, negyedévenként. Ha elegendő nagy az állatállomány, ugy az alföldön ezt meg is lehet tenni, sajnos azonban, a felvidéken ez sok helyt nagy nehézségben ütközik, mert ott zabföldekül a legmagasabban fekvő szántókat szokták kijelölni, a hova a trágyát felvinni nagyon is nagy megeröltetésébe kerül az igás erőnek. Inkább meg kell azonban az igát erőltetni, semhogy holdankint csak 4—5 m/m. zabtermést arassunk, mert ilyen szégyenletes kicsi termések még a szántásra fordított munkát nem fizetik meg. Ha a trágya mennyiség nem volna elegendő, szuperfoszfáttal kell segíteni a dolgon, a melyből egy — egész másfél métermázsát hintvén el kat. holdankint, a termést jelentékenyen fokozhatjuk, egyes esetekben különösen, ha kevés chilisaltrómot is alkalmazunk fejtrágyául, kétszeresre is.

Ha országsejzte nagyobb területen természetnek zab, ennek kétségtelenül az az előnye is megvolna, hogy következképpen a buzával bevetett terület valószínűleg, ha nem is sokkal, de valamivel esőkkenne, s így az ország buza termésfölsége apadna. *Ky.*

Használjunk szeckázott almot.

Mindössze néhány éve annak, hogy a gabona-árak felényire is leszáltak, s már is nem egy gazdaság üzeme olyan változást szenvedett, hogy a szalmának nem bővében, de határozottan szűkében van. Minden belterjes gazdaság törekszik a buzánál jövedelmezőbb anyagokat természetn. törekszik főleg az állattenyésztesre nagyobb súlyt fektetni, s így egyrészt apad az alomnak való szalma, másrészt szaporodnak az állatok s így több alomra lévén szükség, gondot okoz ezen többletnek a beszerzése. Mielőtt azonban vásárolt szalmához vagy alományaghoz nyulnánk, kísértünk meg az alomszalma előzetes felszeckázását, mert ezáltal igen sok szalmát takarítunk meg, s a szeckázott alommal még sok egyéb figyelemre méltó előnyt is érünk el. Mielőtt ez állításmat indokolnám, felemlitem, hogy a praktikus angol gazda már igen régen szeckázott almot használ, s így okvetetlenül ez eljárásnak haszonnal kell járni.

A kivitel kétféleképpen történhetik; a szalmát vagy mindjárt a kazalból vágjuk a kazalvágó kés segélyével körülbelül 20 cm. hosszúságra, s ennek a könnyű munkának az a haszna is megvan, hogy a kazalvágva lévén, rem kuszáltatik össze, folyton tisztán tartható és nem zúzik be vagy pedig, hogy a szalmát magában az istállóban, illetve a takarmánykamrában szeckavágoval vágjuk az ellett hosszúságra.

Ha eselédink annyira elvolnának foglalva, hogy ezen munkatöbbletet tényleg nem végezhetnék, egy félig penzióban levő eselédre vagy napszámásra kellene bízni, aki egymaga minden megeröltetés nélkül naponta 80—100 darab szarvasmarha részére elegendő szalmát felszeckázhat; e czimen tehát a napi kiadás legfeljebb 50 krajczár rugna.

Ha azonban ezen esekély kiadást szembe állítjuk azzal a nagy, legalább is ötszörös előnnyel, melyet a szeckázott alom nyújt, be fogjuk látni, hogy az alig jöhet számításba. A rövid almot először is sokkalta gyorsabban és egyenletesebben lehet az állatok alá tergetni; a szalmának ez alakban több nyílása lévén, több nedvességet is vesz magába, miután egyenletesebben lehet elhínteni, jóval kevesebb szükséges belőle s a kitrágyázás alkalmával is a tisztán maradt szalmát könnyebb elválasztani a ganéjtól, mint a hosszú szalmát. A hosszú szalmánál ugyanis vagy a ganéj is bent marad az istállóban vagy a jó, a még használható szalma is kivándorol a trágyadombra. A rövid szalma továbbá sokkalta gyorsabban és jobban korhad a hosszúnál, s ez áll különösen a birka-istállóra vonatkozólag, a mi nem jelentékeny előny a trágya minősége tekintetéből. Az ilyen trágyát gyorsabban lehet felrakni, a munkásoknak kevesebb a vesződségük, s így e munkával a gyöngébb egyének is megbirkóznak. Minden praktikus gazda tudja, hogy milyen kínos munka a hosszú szalmás trágya rakodása, mely az embereket erejükön túl erőfeszítésre készíti; villanyelek

rabokban a sok és különféle jelzés, u. m. előjegyzés, kereszt, bé, felváltó, kotta és pausa sokféle alakja, hosszabító pont, összekötő iv, rit. cresc. p. mf. ff. újrend, stakato stb. annyira telitik a darabokat, hogy azokat előadás előtt valósággal *elméletileg* is tanulmány tárgyává kell tenni. Ezeket már, a mint láttuk, nagyrészt segítve van az egyszerű kottával, most még az előadási jelek egyszerűsítéséről kell még megemlékezni: az új rend megjelölése elengedhetlen kelléke a daraboknak s Wagner János ezeket a számjegyeket is felhasználja fokozatos vastagítással az erősebb, és megfordítva vékonyítva pedig a gyenge és lágy játék kifejezésére, (a 4 ik példa alatt levő három számok feltüntetik a fokozatot) így az újrendben megpillantjuk rögtön az előadási módot is oly tökéletesen, hogy nem tételezhető fel, hogy valaki vékony számjelzésnél erősen, vagy megfordítva, vastag számjelzésnél pedig gyengén játszana, tehát akaratlanul is rávezeti ezen előadási írásmód a játékost a finomabb és művészesebb játékra.

Az időmérték megjelölésére nézve Wagner J. egy szinte praktikus újítást ajánl azoknak, kik Metronommal nem bírnak, t. i. a zsebzórt, mellyel mindenki rendelkezik, hogy megállapithassa körülbelül a darab gyorsaságát. Azért minden darab elején meg van jelölve, hogy 10 másodperc alatt hány taktus játszassék el, mely szerint most már kiszámítható bármely darab eljátszása ideje is.

A sima játékot kifejező iver az egyszerű kottánál látszólag elmaradtak, pedig ki vannak tüntetve azok a megfelelő helyen az erre a célra felhasznált vonalrendszer alsó vagy felső vonalának megvastagításával (5. 9. 10. 14.).

A triolák, quartolok stb. megjelölésére nem használja az arabs számokat — melyek már az újrendet kifejezik — hanem épen ezektől való megkülönböztetés okából, a római számokat (5).

Az egyszerűsített kottáról elmondhatjuk (leszámítva az újrendet és vonalrendszert), hogy az tisztán a kotta fejkéből áll s ennek következtében a zeneszerzeményt vagy zenei gondolatot fényképi tisztasággal, matematikai pontossággal ábrázolja.

Az egyszerűsített kotta alkalmas különösen kezdőknek, kik egy óra alatt sajátíthatják el a teljes elméleti részt s azon túl az egész tanítás tisztán csak a gyakor-

oly értelemben, hogy fehér billentyűre üresen vagyis fehéren, fekete billentyűre pedig betöltve vagyis feketén lesz írva. (1.) Pausa is hasonlóképen csak egyféle van, mely minden pausat pótöl és megfelelő az eddig használt egész szünjegyeknek (■) Az enharmonikus hangok pedig gisis = a, his = c, a zeneszerző számára a kották *egyoldalú* megvilágításával vannak kiténtetve. (5. 7. 8. 10. 13. 14.)

A kotta értékének meghatározásánál Wagner Jánosnak el kellett térni az eddigi rendszertől és egy másikat s egyszersmind egy jobb, helyesebb és természetesebb rendszert követnie, annyival is inkább, mert a fehér és fekete kotta ezután többé nem a hosszúságot képviseli, hanem csak a billentyűt és annak hangját. Szerinte, de mindnyájunk véleménye szerint is, nem helyes alapon nyugszik a jelen kotta értékének *alak* szerinti megkülönböztetése. Azt mondja ugyanis; mi oknál fogva van épen az egész kotta alakja hosszúnak megállapítva, nem lehetne-e ugyanarra az ellenkezőt is állítani? De igen. Azért egy más, helyesebb logikát követ, mellyel jobban és pontosabban határozza meg a kották értékét, mely tökéletesebb s talán már egészen tökéletes megállapítás, nem esekély befolyással leend a jelenlegi, következtelenül meghatározott kottaérték alapján a megingatására. Meghatározza pedig azt a vonalrendszerrel a következőképpen, mondván: „Valamint a vonalrendszer *magassága* és *mélysége* megegyezik a kotta *magassága* és *mélységével*, ép ugy a vonalrendszer *hossza* is összevág a kotta illetve a hang *hosszasága* és *értékével* is. Ennek kifejezése céljából a taktusok *vékonyabb* vonalakkal *egyenlő* mellékütemekre osztatnak el (2.) mely mellékütemek időtartama $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{8}$ kotta értékével egyenlő, a szerint a mint az időmérték $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, vagy $\frac{3}{8}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{8}{8}$ stb. féleképpen feltüntetve van. Tekintsük meg a 12. és 13. példát, ennek mindegyikénél a felosztás nyolezadok szerint történt, valamint a 11. példa is tulajdonképen $\frac{3}{8}$ időmértéknek felel meg, csak könnyebb áttekintés végett van még a 12-től felosztás is kisebb vonalakkal feltüntetve; a többi példa valamennyi a 4-ed időmértékű felosztáson alapszik.

Minden kotta és pausa a maga megfelelő taktusrésebe jut és tart a *következő kottáig* vagy *pausaig*, ép úgy mint eddig is volt. A 4-des időmértékű (melyek

törnek ketté, s mert felette nehéz a rakodás, egy szekér se rakodik meg teljesen, az igaz állapot ugyszólván csak sétál, míg a béres majd agyondolgozza magát. A lerakás és teregetésnél ismétlődik ugyanaz a mulatság; a béres nem tudja lehozni a hosszú szalmás trágyát, mely utközben a rázástól összeüledett, a teregető asszonyok meg ide-oda czibálják az összegubancolt szalmaesomókat, a nélkül, hogy tisztességesen teregetni képesek volnának, s mire a nap lealkonyodik, az eredmény kevés és rossz munka.

Jön azután az eke, hogy a nagy fáradsággal elteregtetett trágyát aláakarja. A hosszú szalma azonban a kerekek közé csavarodik, majd meg az ekevas előtt torlódik meg, dacára a trágyát behúzó napszamosok fáradozásának, kiknek munkája szintén egyenletlen és tökéletlen, az eke folyvást fel van tartóztatva, s minden igyekezet dacára nagyon sok trágya marad takaratlanul.

Az eke után jön a gonosz indulatu fogas, mely az oly nagy fáradsággal aláakart trágyát ismét előhuzakodja legalább fele részben, hogy a vetőgépek is legyen egy kis mulatsága.

A vetés tetőzi be azután az egész dolgot. A gépnél minden rendben van, a megfelelő nagyságu kerekek pontosan beállítva, a vetőmag ugyancsak pontosan kimérve, nehogy haszontalanul pazaroltassék a mag.

A vetőgép megindul, azonban minden öt perczen hangzik az állj vezényszó, mert általános az eldugulás. Az ösztökét kezelő és hátul futkosva, verítékben fűrdő vetőmunkás minden fáradsága hiába való és haszontalan az átkos hosszú szalmás trágyával szemben. A súlyokat leszedte a gépről, mire általános megkönnyebbülés következik, sőt a munka gyorsabban is halad, mert a könnyű soruk átugranak a kiálló trágyán, csak hogy természetesen a mag nem jut a földbe. Az ilyen apróságokat ki venné tekintetbe, a földolog, hogy elkészüljünk. A henger azután szépen elsimítja az egészét s csak a kikelés alkalmával súl ki, hogy mennyire foltos a vetés.

Ennek a gordiusi esomónak nincs más megoldása, ezeket a veszteségeket és kellemetlenségeket másként nem kerüljük el, mintha a hosszú szalmás trágya felett ki mondjuk a halálos ítéletet, vagyis az istállóban csak szécskázott almot használunk. Egy évi kísérlet és kitarítás s az alom szécskázását többé abba hagyni nem fogjuk.

Ky.

Hirek és vegyesek.

Az ev. ref. lelkesi értekezletről szóló — lapunk mult számában — közölt tudósításra nézve több oldalról kérdezősködtek a tudósítás beküldője felől. Szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy az értekezletről két tudósítást is kaptunk, s a kettőt összegezve, adtuk ki az ilykép egyet képező közleményt. Simon Mihály ev. ref. s-lelkész annak a kijelentésére kért bennünket, hogy a tudósítás Csizi Miklósról vonatkozó részét nem ő írta.

Szép ajándék. Kohn Sámuel, helybeli lakos az izraelita hitközségnek egy értékes thórát ajándékozott, melynek ünnepélyes felavatása f. hó 18-án ment vége. A nemeslelkű adományozó lakásáról nagy küldöttség — élén Singer S. Leo főrabbiával — szállította el az új thórát a templomba, hol azt ünnepi istentiszteleten felavatták. A jeles főrabbi ez alkalommal nagy hatású egyházi szónoklatot tartott.

Halálozás. Ecsény József, nagyrőzei bírósági végrehajtó, volt 1848-as honvédtiszt, Grácban elhunyt. Városunkban széles körben ismerték őt s egykor a városnál a rendőrkapitányi tisztet közmegelekedésre viselte. Utóbbi időben betegeskedett s operáltatni akarta magát Grácban, hol rövid tartózkodás után meghalt.

Uj menetrend. Ugy halljuk, hogy f. évi május hó 1-étől a menetrend némi változást fog szenvedni, s egy új, igen kedvező vonatösszeköttetést kapunk Miskolcra és Kassával. Az új vonat reggel 4 óra után fog indulni innen és 9 órakor érkezik Miskolcra, s összeköttetéssel lesz a Kassa felé induló vonathoz. Ezt a személy és teherszállításra egyaránt kedvező új intézkedést bizonyára örömmel veszi tudomásul vármegyénk közönsége.

lati részre redukálódik, tehát *semmi idővesztés* többé, minden *gondolkodástól mentve*, szellemileg pedig épeniséggel *nem megerőltető*, mi miatt a zenei nevelésre, különösen a gyermekekre nézve, (kikre annál jobb, minél hamarabb kezdhetik meg a zenei tanulást), rendkívül nagy előnnyel és fontossággal bír. De igen alkalmas az egyszerűsített kottairás minden előbbre haladottra nézve is, mert tanulást nem igényel s néhány darab eljátszása után gyakorlatában lesz az egyszerűsített kottának, minek folytán képesítve lesz még, zenei körét is fokozatosan szélesíteni. A mikhez eddig évek szükségeltettek, azokhoz most már hónapok is elegendők lesznek.

Ezen előadatokból láthatjuk, hogy az egyszerűsített kottairás praktikus kíván lenni, nem mozog a bizonytalanság sorompója között, hanem teljes egészét képez, tiszta, természetes, egyszerű, könnyen felfogható, általában érthető, gyorsan olvasható, szóval a kívánalmaknak minden tekintetben megfelelő különben maga Wagner János is mondja: „hogy az egyszerűsített kottairás idők hosszú során átszerzett tapasztalatainak eredménye“.

Millió, meg millió darab jelent már meg a zenei piacon, valamint ezek közül sem nyomatják le mind egyiket újra, meg újra, hanem eskis a kiválóbbakat, az avultabbakat pedig az enyészetnek hagyják, épügy nem lehet az egyszerűsített kottairásnak sem a feladata, hogy a tömérdek kiadásokat szinte újra átnyomassa, hanem igenis feladata és céljának megfelel akkor is, ha csak a legjobbat, legrészebbet és leghasznosabbat adja át a közhasználatnak. Mi által mindenkinek alkalma leendő jó és szellemileg kielégítő darabok birtokába juthatni. Mellékletünk utolsó oldalán feljegyzett daraboknak sorozata, (melyeknek magam is már birtokában vagyok) meggyőzőtek engem s megfognak mindenkit győzni ez állítás valóságáról.

Befejezem ismertetésemet azon hó óhajjal, hogy az egyszerűsített kotta tisztasága és világossága győzzön meg mindenkit annak előnyeiről, hogy az lehető legrovidebb idő alatt otthonossá váljék minden zenét kultiváló családban, juttassuk azon diadalra, mely azt méltán megilleti. Azon agy pedig, mely e egyszerű találmányt szülte, él tét és gyagyonát az emberiség javát czélzó eme nemes törekvésére áldozza, elvehesse legalább a hála és elismerés koszorúját.

Sulyos baleset érte társadalmunk egyik legkedveltebb alakját Hevessy Bertalan né urhölgyet. Folyó hó 20-án éppen, midőn vendégeitől bucsuzni készült, egyik szobájában megcsuszott, elesett és balkarját esuklóban el-törte. A szerencsétlenül járt urhölgy iránt minden oldalról a legnagyobb részvét nyilvánul. Az azonnal fogantatba vett szorgos gyógykezelés mindenesetre csakhamar vissza fogja őt adni széleskörű ismeretségének.

Házi estély. A helybeli polgári olvasóköri husvét másodnapján — f. hó 19-én — kitünően sikerült házi mulatságot rendezett. A díszes helyiségeket zsufolásig megtöltötte a szép közönség, mely kora reggelig a legjobb hangulatban, kedélyesen mulatott. A fiatalság csapongó jókedvvel táncolt s a garde des dameok is megtalálták a magok szórakoztató, kellemes társaságát.

Szülő- és borgazdasági tanfolyam. A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi április hó 12-én 23651. számú rendelkezésben tudatta a kir. tanfelügyelőséggel, hogy a földmívelési m. kir. miniszter ur folyó évi május hó 20-ától június hó 2-áig és ismét folyó évi október hó 11-től 24-ig terjedő időben összesen 14 helyen mindössze 150 néptanító részére szülő- és borgazdasági tanfolyamokat rendeztet, a melyekre oly községekbe vétetnek fel tanítók, a mely községekben a szölszet elsőrendű életfoglalkozás, s a mely községekben a gazdasági ismétlőiskola, a melyben a tanfolyamon résztvevő tanító szölszeti és borászati ismereteit értékesítheti, már a közel jövőben megnyílnak. — Minden felvett tanító köteles egy az első, mint a második időszaki tanfolyamon megjelenni, e végből a földmívelési tarcza részéről 30—30 forint, összesen 60 forint fenntartási díjat nyerend. — Minthogy a szölszet és borkezelés gyakorlati elsajátítása miatt kell a tanfolyamot májusban, illetőleg októberben megtartani, — erre való tekintetből ezenel megengedi, hogy a tanfolyamra felvett tanítók osztályában a tanév ez évben kivételesen május hó közepén befejeztessék, illetve az új tanévben október hó 11-étől 24-éig, a mennyiben az osztály ellátásáról gondoskodni nem lehetne, tanítási szünet adassék. — Felhívjuk ezek alapján Gömör-Kisbont vármegye területén levő tanító urak, hogy a földmívelési miniszter ur által legközelebb kibocsátandó pályázatot kísérjék figyelemmel, s a tanfolyamra felvétel iránti felszerelt kérvényeket folyó évi apr. hó 30-ig, mint legvégső határrnapig, a kir. tanfelügyelő-séghez juttassák.

Sikerült estélyt rendezett husvét másodnapján a kath. olvasóköri; az estélyen szépszámú közönség mulatott a hajnali órákig.

A gömörmegyei orvos-gyógyszerész-egylet nagy gondnal összeállított huszonhetedik évkönyve most került ki a sajtó alól. A esimesan kiállított füzet elején a tagok névsora közöltetik. Ebből látjuk, hogy a folyton erősödő és szépen fejlődő együletnek, — mely a megyebeli orvos-gyógyszerészi testület összetartásának erősítésére hivatott — a mult évben 59 tagja volt; 37 orvos, 4 sebész-mester, 5 állatorvos és 13 gyógyszerész. Ezután az 1895. évi szeptember 30-án Csetneken tartott közgyűlésről szóló s *Orient* Gyula másodt. tájár tollából eredő jegyzőkönyv közöltetik. Utána a második — Rimaszombatban 1895. május 18-ikán tartott — közgyűlésről szóló, s az egyület érdemes titkára *dr. Löcherer* Tamás által írt jegyzőkönyv következik. Ezek keretében részletesen közöltetik a miniszteriumhoz a gyógyszerek rendelkezésére, a tisztí orvosi vizsgákra vonatkozó rendeletek ellen intézett felterjesztések. Az 58 oldalra terjedő füzetben találunk tudományos szempontból igen érdekes körtörténeteket, mütéteket, statisztikai kimutatásokat, s újabb gyógyszerekkel történt kísérletezések eredményét stb. stb. A sok szakértelemmel és gyakorlattal összeállított füzet élénk tanúságot tesz az egyület tudományos és hasznos működéséről. Megemlítjük itt, s ez uton is felhívjuk az egyület tagjainak figyelmét arra, hogy az idei közgyűlést az egyület f. hó 26-ikán tartja Rimaszombatban a takarékpénztár termében.

Hónapos vásárok. Hosszu vajadások után végre testet öltött az az eszme, melynek támogatásában mi is ugyancsak sok tınıtát és tollat használtunk fel, s töle gazdasági viszonyaink jelentékeny javulást remélvén — szívesen szállottunk síkra, s portáltuk az eszmet. Most a városi képviselőtestület és a városi tanács fáradozásai után a miniszterium engedélyezte a hónapos vásárokat s ez év május 1-én már megtartatik az első hónapos vásár. Városunk polgármestere Sza bó György erre vonatkozólag következő hirdetményt teszi közzé: Szab. Rimaszombat r. t. város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 14602. VI. számú rendelete folytán Rimaszombat város területére engedélyezett hónapos állatvásárok 1897. évben a következő napokon fognak megtartatni: május 1-ső napján, június 12-ik napján, július 3-ik napján, augusztus 7-ik napján, szeptember 4-ik napján, október 2-ik napján, november 6-ik napján, december 4-ik napján. Ezen hónapos állatvásárokon kívül a rendes országos vásárok a már meghirdetett napokon fognak megtartatni.

Az új járásbírósi épületet már nemsokára építik. Mint halljuk, már e napokban megkezdik a fogházszal szemben levő téren az alapozási munkálatokat, s remélhető, hogy ilykép az ősszel városunk középületeinek száma egy új modern épülettel fog gyarapodni. A járásbírósi mostani épületének felhasználása meg eddig nem került tárgyalás alá; ugy hallottuk, hogy a szegények intézetét, mely régebben itt volt elhelyezve, újra visszahozzák.

Belefult a vízbe Guszonán f. hó 16-ikán Kelemen János 2 éves fiacskája, ki a vízzel telt gödör környékén játszott; lábai megcsuszamlottak s belezuhant a vízbe. Mielőtt kimentették volna, megfult. Hulláját folyó hó 18-ikán a törvényszék rendelkezése folytán felboncolták s a vizsgálat ez ügyben folyamatban van.

Gyermekölés. Sipos János eszelője: András Szabina hacsavai illetőségű nő törvénytelen új szülött gyermekét az emésztő gödörbe dobta, hol mintegy 8—10 nap után azt megtalálták. A teljesen kifejlett újszülött hulláját Dr. Löcherer Tamás és Dr. Szabó Károly Vozary vizsgálobíró jelenlétében felboncolták, s kiderült, hogy a gyermek megszűlése után rövid ideig élt. A bűnös eszelődét elfogták, s az ügyben a vizsgálatot megindították.

Mellékletünk. Lapunk mai számához mellékeltük Wagner tanár szabadalmazott új — egyszerűsített — hangjegyzírási módszerára vonatkozó körözüvényt. Erre, valamint a tárczarovatunkban közölt ismertetésre felhívjuk olvasóink figyelmét.

Királyi kitüntetés. Ő felsége ez évi márczius 28-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásából *Sternberg Armin és Testőre* hangszergyáros céget a magyar hangszeripar fellendítése körül és az ezredes kiállításon kifejtett számos érdemei elismerésül *cs. és kir. udvari szállítóbó* nevezte ki. E kiváló czég méltán részolgált e legmagasabb királyi elismerésre, mert hangszeriparunkat, mely azelőtt ugyszólván csak képeletben létezett, alig két évtized alatt oly magas nivóra emelte, hogy a külföldet e téren teljesen kiszorította, úgy hogy ma már széles e hazában nincs egy hely sem, ahol ne találkoznánk e hírneves czég gyártmányaival.

A székesfővárosba utazóknak, kik menyasszonyi keltegyét, vászon árúkat, női-, férfi- és gyermekéhneműeket, mosó ruha kelméket, szőnyeget, butorszóvetet, függönyöket, ágy- és asztalterítőket stb. akarának vásárolni, melegen ajánljuk a 36 éve fennálló és az egész országban hírneves *Tollis és Kren* legnagyobb árúházát Budapestben.

Magyarország megújodása. Az Athenaeum részvenytársaság kiadásában megjelenő, a „Magyar Nemzet Története“ című tíz kötetes magyar munkának (millenniumi kiadás) kilencedik kötetéből (A nemzeti államalkotás) most jelent meg a 103., 104. és 105. füzetek, a melyekben Ballagi Géza tovább folytatja az 1815—1848 közötti időszak történetének leírását és eljut a mindinkább erőrekapó és népszerűvé lett szabadelvű irány előjására tett intézkedések ismertetéséig. Ez az időszak legérdekesebb hazánk megújodásának, a régi hűbéri rendszerből egy minden tekintetben modern államra való átalakulásának történetében. Ballagi Géza mindenek előtt az urbériség megszüntetésére irányzott politikai és társadalmi törekvéseket ismerteti. Már a harminczas években találkoztak föledek urak, kik jobbágyaikat magánszerződés útján felszabadították és mindinkább nyilvánult az óhajtas, hogy az összes jobbágyakat fel kell szabadítani; persze a konzervatív irány képviselői tábora is mereven ragaszkodnak a nemesi kiváltságokhoz. Ezzel kapcsolatban ismerteti Ballagi Géza a budapesti lánchíd megalapításának körülményeit. Már az egész lánchíd-ügy kezdetén forgott a konzervatívok makacssága miatt, kik az ősi alkotmány sérelmét látták egy olyan hid építésében, melyen a nemeseknek is kellett vámpénzt fizetni. Végre győzött a józan vélemény és így a budapesti lánchíd az evszázados nemesi kiváltságok megdöntésének egyik emlékezetes tényezője lett. Az 1836-iki trónváltozást, Ferencz császár halálát és V. Ferdinánd trónralépését, nevezetesen az osztrák császári ezim és a magyar királyi cím használatának körülményeit, erre nézve az országgyűlési vitákat rendkívül érdekesen és tanúságosan írja le Ballagi Géza ebben a könyvében. Ezek a füzetek is tele vannak erre a korszakra vonatkozó igen szép szövegekkel. Majdnem minden második lapra esik egy-egy szövegek. Ezeket kívül pompás műmellékletek vannak a füzethez csatolva. Így „Gróf Széchenyi István“ arczképe Amerling Frigyes festménye után, melynek eredetije a M. T. Akadémiában látható; — „A nemzeti színház megnyitó előadásának színlapja“ sikerült hasonmás; — „Az országgyűlési tudósítások 20. száma“ Kossuth Lajos kéziratának fakszimileje; — „Az országgyűlési ifjuság bucsuja Kölesey Ferencztől“, a Nemzeti Múzeumban őrzött eredeti kézirat hasonmása; — „A nemzeti színház“ egy 1837-iki rajz után. Az egyes füzetek ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetési ár negyedévre (12 füzet) 3 fnt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 fnt 20 kr. Az előfizetők minden szombaton egy-egy füzetet kapnak.

Meghívó.

A rozsnjó-egyházmegeyei róm. kath. tanító-egyesület murány-garami köre f. évi tavaszi rendes közgyűlést Jolsván, a fu-iskola tantermében május hó 5-én fogja megtartani, melyre a kör tagjait és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja

Hisnyón, 1897. április 17-én.

Labos József, körelnök.

Tárgysorozat:

1. Reggeli 8 órakor szentmise.
2. A körgyűlés megnyitása.
3. A mult körgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése
4. Jelentés a központból jött iratokról.
5. Gyakorlati tanítás (egy polgári ügyirat szerkesztése a népiskola V—VI. osztályában) tartja Roszjár Andre.
6. A kitűzött tételek közül — a) „Kirándulások az iskolai nevelés és tanítás szolgálatában“, b) „Alkotmánytan az elemi népiskolában“ — 1—2-ek felolvasása.
7. Pénztáros jelentése. Tagdíjak és hátralékok beszedése.
8. Indítványok.
9. A jövő körgyűlés hely és idejének megállapítása. A közebeden résztvenni óhajtok felkéretnek, hogy ebbeli szándékukat a gyűlés előtt 1—2 nappal előre jelezzék t. Roszjár E. kartársuanknál.

Felélős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

A selyem el van égve! Ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruha darabok igen sokszor már a 2-ik, 3-ik vi-selet után a hájtásokban elhasadnak vagy mint a vatta szétmá-lanak; ezen jelenség nem a „véletlen“ által okozott elégsé! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s még is **oleosúnak tűnik** fel, tudatosan leszen **ezinn** és **phosphor-savval** páczolva, melyek a nyersselyem érszálat mintegy szétrájják: „az ilyenemű festési eljárás „**megterhelésnek**“ nevezik! mentül jobban óhajtják a selymet megnehezíteni, annál több **ezinnfűrdő** megyen az keresztül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szívja. Az így festett selyem — **a legnemesebb szövés!** — a halálesiráját tehát még mielőtt a szövészekre kerülne, máris magában rejti. Az ilyen szálakból készült **ugynevezett** selyem szöveteknek, rövid használat után természet-szerűen szakadozniok keel mint a gyújtó kanócznak aszerint amint azok többé avagy kevésbé terheltek meg. A drága öltözék (késztési díjjal együtt) tökéletesen értéketlen. Az én **valódi selyemcím-ből** szívesen küldök postafordultával **porto** és **vámmentesen** mintá-tak. **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyem-gyáraí Zürichben.**

Menyasszonyi kelengyék.

Van szereném a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a

KUNZ és MÖSSMER

budapesti fehérnemű gyárosok megbízásából április hó 26-ától **Rimaszombatban, Fő-tér 27-ik szám** (Kovács Zsigmondné-féle ház) **emeletén** balra egy bizományi raktárral egybekötött **megrendelési irodát** nyitok, hol mindenféle **vászon-, fehérnemű- és szőnyeg-szakmába** vágó megrendeléseket elfogadok.

Menyasszonyi, uri avagy eseesemő-kelengyékre, ugyszintén egyes női-, férfi- gyermek-fehérneműekre, színes avagy fehér asztal-neműekre; ágyneműek, matrácok, paplanok, nyári takarók és pleumokra; szőnyeg, függöny, ablak-rödöny, ablak-párna és huzatokra; nemkülönb az itt felsoroltak anyagaira.

Megjegyzem továbbá, hogy bármi fehérnemű javítását, himzését, függönyök tisztítását harisnyák megkötését stb. a legpontosabban s esakis szolid kivitelben eszközölöm.

Magamat a mélyen tisztelt közönség szives pártfogásába ajánlva, vagyok

Rimaszombat, 1897. április 20.

teljes tisztelettel

KOVÁCS ZSIGMOND.

Uri- és eseesemő-kelengyék!

Hirdetmény.

264. A. sz. — A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnak az 1897. évi április hó 5-én kelt 1662. számú magas rendeletével a Budapest—Vác—kassai állami közút 200—201 kilométer között, Pelsőz község belterületén levő útteknő helyett újból építendő vasfelszerkezettű hid helyreállítását 3040 forint 52 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az **1897. évi május hó 11-ik napjának d. e. 10 órájára** a Gömörvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitézött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 10%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlatokban az árleengedési vagy árfelemelési százalékok számokkal és betűkkel is világosan kiírandók.

Királyi államépítészeti hivatal Rimaszombat, 1897. április hó 19-én, a kir. főmérnök helyett:

Volkó Mátyás, kir. mérnök.

Kitünő padló-máz!

puha padlóra.

Linoleum padló-zománcz

3 árnyalatban.

Einstädter Testvéreknél

BÉCSBEN.

Teljesen használatra kész, esinos és a ezélnak megfelelő 1 kilós dobozokban.

Linoleum padló-zománcz egy óra alatt megszárad, pompás fényű sima és repedésektől ment marad.

Linoleum padló-zománcz közvetlenül a dobozból mázolható fel.

Linoleum padló-zománcz használatra sokkal olcsóbb, mint a többi padló-téymáz.

Kapható minden nagyobb festék- és gyógyáru-üzletben.

Főraktár Rimaszombatban: **Braun Zsigmondnál.** 3-6

A „vaslovag“ védjegyre tessék ügyelni!

Hirdetmény.

4090. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telexkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Lichtenstein testvérek** végrehajthatónak **ösv. Bakos Pálné** végrehajtást szenvedő elleni 447 frt. tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §-a s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Tiszolcz községben fekvő s a tiszolczi 257. szjtkvben 1/6-od rész-

ben Zajacz János 1/6—1/6-od részben Zajacz Emilia Mud-roch Pálné, Lojtkó Olga, férj. Banik Györgyné és a végrehajtást szenvedett Zajacz Mária Bakos Pálné tulajdonán felvett ingatlanokból és pedig az A. 1. sor-, 343. hrsz. alatt és 247. népsor sorszám alatt felvett ház, udvar és kertből Zajacz Máriát illető egyhatod részre a 200 frt. és 25. és 7. sor-, 891, 892, 3148, 3150, 3157, 3158, 3159, 3160, 3168, 5815/c, 5827. hrsz. ingatlanokból, ugy a 8. és 9. sorsz. a. erdő, legelőből ugyancsak Zajacz Mária Bakos Pálné illetőségére 150 frt kikiáltási árban elrendelte s annak megtartására határnapul **1897. évi április hó 27-ik napjának délutáni 2 óráját** Tiszolcz község házához tűzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok becsáron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, azaz 20 frt és 15 forintot készpénzben vagy az 1882 évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telexkönyvi hatóság 1896. évi december hó 22-én.

Altdorffer, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

2812. sz. — A nagyrocezi kir. járásbíróház mint telexkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Soltész György és társa** végrehajthatónak **Trocha Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 49 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrocezi kir. járásbíróház) területén levő Ratkó Zsichava község határában fekvő, a Trocha Zsuzsanna ratkó-zsichavai 32. szjtkvben foglalt ingatlanaira az árverést 419 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1897. évi május hó 12-ik napján, délelőtti 10 órakor** Ratkó-Zsichaván, a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt N.-Röczen, 1896. évi december hó 9-én.

A nagyrocezi kir. járásbíróház mint telexkönyvi hatóság.

Szecska, kir. albiró.

Hirdetmény.

412. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolczi kir. törvényszék 1896. évi 10092. számú végzése következtében **Dr. Cziner Miksa** által képviselt **Rosenfeld Dávid** javára **Stelkovicza László** ellen 150 frt s jár. erejéig 1896. évi október hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 450 frtra becsült kukorica, liba, igasszekerek, ekék, ökörtínókból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rszécsi kir. járásbíróház 3507. 1896. számú végzése folytán 150 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi július hó 1-ső napjától járó 5%-os kamatai eddig összesen 35 frt 90 krban bíróilag már megállapított és — frt — kr. ezuttali (és pedig árverés tüzés I. péld 30 kr. 6 péld a. 10 kr. 90 kr. péld. kézbesítése a 20 kr.) költségek erejéig. Alsó-Hangonyon alperes lakásán leendő eszközözlésére **1897. évi apr. 23.** napjának d. e. 11 óraja határidőül kitézetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Rimaszécs, 1897. április 5.

Kovács Géza, jbrósági vjhajtó.

Hirdetmény.

20. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1896. évi 4965. számú végzése következtében **Dr. Keszler Lipót** által képviselt **Özv. Hercz Adolfné** javára **Komjáthy Miklós** ellen 95 frt s jár. erejéig 1896. évi decz. hó 2-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 398 frtra becsült kukorica, ekék, szánka, teherék, tinók, lovak, igasszekerek, gyűjtőgépből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rszécsi kir. járásbíróház 31. 1897. sz. végzése folytán 95 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi augusztus hó 26-ik napjától járó 6% kamatai eddig összesen 42 frt 16 krban bíróilag már megállapított és — frt — kr. ezuttali (és pedig árverés tüzés I. péld. 30 kr., 7 péld. a. 10 kr. 1 frt péld. kézbesítése a. 20 kr.) költségek erejéig Gortva-Pusztán, a helyszínen leendő eszközözlésére **1897. április hó 29-ik** napján d. e. 10 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécs, 1897. évi április hó 6-án.

Kovács Géza, kir. bírósági végrehajtó.

Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank.

Meghívó.

A „Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank“ Rimaszombatban, a Három Rózsa nagytermében f. évi április hó 28-án, d. e. 10 órakor tartja

alakuló közgyűlését,

a melyre a részvényesek ez uton hivatnak meg.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az alapítók jelentése az eddigi munkálatok eredményéről.
2. Az alapítók által kinevezett igazgatósági tagok bejelentése.
3. Az alapszabályok tervezetének beterjesztése és megállapítása.
4. Az alapítók által kandidált 3 igazgatósági tag megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság és választmány tagjainak megválasztása.
6. Az alakuló közgyűlés megtartásáig beérkező indítványok.

Kelt Rimaszombat, 1897. április 20-án.

Az alapítók.

Hirdetmény.

A „Miskolczi hitelintézet“ áru- és terményraktáraiban az ezidei

V-ik évi gyapjúvásár

beraktározással egybekötve 1897-ik évi június hó 16-ik napján tartatik. — Részletes felvilágosítással szívesen szolgál

a „Miskolczi hitelintézet“ részvénytársaság

igazgatósága.

Utánnymat nem díjaztatik.

1—3